

nie dobrze jeszcze poznany, różni się wszelako od innych kwasów roślinnych, i słusznie za kwas osobny uważanym być może.

XVI. Kwas galasowy.

§ 770. Kwas galasowy (*acidum galicum*) wstanie czystości przez Schéela odkryty został; to bowiem co o nim Akademicy Dyżońscy w roku 1777 mówili, ściagało się do wycmuzu galasowego, a tém samém do kwasu galasowego połączonego z garbunikiem. Wielka część roślin ściągających, ma przy garbującym pierwiastku kwas ten, nayobficiéy wszelako znayduie się on w wyrostkach przyczepionych do liści dębowych znanych pod nazwiskiem dębianek, czyli galasu, a będących gniazdem owadu *cynips quercus* L: Kwas ten rozmaitemi spósobami otrzymanym być może, ze wszystkich wszelako sposobów naydogodniéyszym być się zdaie ten, który nam Rychet podae, a to iak następuje:

- a) Utłucz galas iak naydrobniéy, naléy go wodą zimną i mieszay często:
- b) Po dniach kilku przecedź płyn i na wolnym ogniu paruy go do suchości. Otrzy-

masz w takim razie istotę brunatną i bardzo kruchą.

- c) Istotę tę utłucz na proszek i grzej ją dla ususzczenia zupełnego.
- d) Na ten czas naléy na nią dwa razy tyle alkoholu, ile ważyła, i mieszay przez czas nieiaki ogrzewaiąc zlekka.
- e) Zléy wyskok winny, który w tym razie zżółknie, a na pozostałość naléy nową ilość alkoholu, który nie równie mnieý od pierwszéy zafarbowany będzie. Pozostałość po zlanu wyskoku winnego, iest koloru ciemnego i stanowi czysty prawie garbnik.
- f) Oba wyskoki winne przecedzone i zlane do retorty szklannéy, przepędzaią się do suchości, tym sposobem odbiera się na powrót wyskok winny.
- g) Na masę w retorcie pozostałą naléy czystéy wody; tym sposobem kwas galasowy rozpuści się w niéy, części zaś żywiczne na dnie pozostaną.
- h) Zléy tę wodę ustałą i paruy na wolnym ogniu w miseczce porcelenowey, lub szklanney papierem przykrytey. W ta-

kim razie kwas się zekształtni w postaci zupełnie białey. Zlewaiąc pozostałą wodę i wysuszaiąc na teyże miseczce otrzymane bryłki, mieć iuż będziemy kwas galasowy czysty.

Nie mniej dobry sposób otrzymania kwasu tego iest przez Davyego podany, a ten iest następuiący:

- a) Gotuy razem węglikan baryty z wymoczem galasowym, otrzymasz płyn niebiesko-zielony, który iest galasanem baryty.
- b) Galasan ten baryty przecedź:
- c) Do przecedzonego léy słaby kwas siarkowy. W działaniu tém nowe sole powstaną, galasan baryty rozłoży się, i gdy kwas siarkowy złączy się z ziemią i uczyni z nią siarkan baryty (który opadnie) kwas galasowy od swéy oddzielony zasady w płynie pozostanie.
- d) Kwas galasowy iest w tym razie zupełnie do wody podobny: po wyparowaniu osiadą bryłki.

§ 771. Kwas galasowy powyższemi otrzymany sposobami, zekształtnia się w błyszki błyszczące, lub też w ośmiościany prze-

zroczyste i bez żadnego koloru. Smak iego jest kwaśny i ściągający; wymocz lakmusowy czerwieni, ciężkości gatunkowey dotąd oznaczoney nie ma.

§ 772. Kwas ten grzany mierném ciepłem ulatnia się, żadney nie ponosząc odmiany; grzany zaś mocno, częścią ulata, częścią się rozkłada: przez pędzenie daie gaz kwasorodny i płyn mający w sobie kwas galasowy, pozostałość w retorcie iest węgiel. Przepędzając powtórnie płyn odeszły, mniejszą iego ilość otrzymamy; powtarzając zaś to przepędzanie, rozłożymy go w końcu zupełnie. Kwas ten wystawiony w powietrzu żadney nie doznaie odmiany, toż z kwasorodem, saletrorodem, wodorodem, węglikiem, fosforem, siarką i borem.

§ 773. Kwas galasowy łączy się ze wszystkimi zasadami soli, tak:

- a) Łączenie się kwasu tego z ziemiami iest pewne, a osadzenie soli glucynowych, itryiowych i cyrkonowych rozpuszczonych w wodzie przez dodanie kwasu galasowego, podae łatwy sposób ich odkrycia.

- b) Łączy się z niedokwasami kruszców i stanowi z niemi osady, mające pewny zawsze kolor: w otrzymaniu podobnych galasanów, lecie się zwykle galasan potażu do rozpuszczonych soli kruszczowych.
- c) Łączy się z ammoniakiem i formuje galasan ammoniakalny.

§ 774. Kwas galasowy rozpuszcza się we 12 częściach wody zimney, a w półtorej (biorąc na wagę) wody wrzącej. Kwas podobnie rozpuszczony przez ciepło łatwo się rozkłada: psuje się też w powietrzu, ciemniejąc naprzód, a pleśniejąc później. Wyskok winny w umiarkowaniu zwyczajnym (na wagę) rozpuszcza go w sobie część czwartą, gotuiący się zaś tyle co sam zaważy. Kwas galasowy podług doświadczeń Schéela pędzony z kwasem saletrowym, zamienia się w kwas szczawiowy.

§ 775. Lubo dotąd nie wiemy wzajemnego stosunku pierwiastków stanowiących kwas galasowy, wątpić wszelako nie możemy, iż ten równie iak inne kwasy, składa się z kwasorodu, wodorodu i węgliku; palony bowiem daie gaz wodorodny węglkowy, gaz kwasu węglkowego i zostawia węgiel.